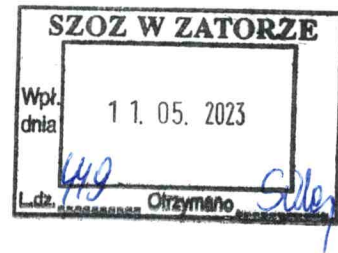

RZECZNIK PRAW PACJENTA

RzPP-DPR-WPZ.420.17.2023

Warszawa, 27 kwietnia 2023 r.

**Kierownicy
podmiotów wykonujących działalność leczniczą
za pośrednictwem SZOI**

Szanowni Państwo,

w związku z wpływającymi do Rzecznika Praw Pacjenta sygnałami w zakresie wymagania od pacjentów mających podjąć leczenie szpitalne do przedstawienia zaświadczenia o braku przeciwwskazań do operacji od lekarza POZ sprawującego opiekę nad pacjentem, Rzecznik Praw Pacjenta przypomina, że tego rodzaju działanie nie ma podstawy prawnej, ogranicza dostęp pacjenta do leczenia i może świadczyć o stosowaniu przez taki szpital praktyki naruszającej zbiorowe prawa pacjentów.

Zadania lekarza POZ określone zostały w szczególności w ustawie z dnia 27 października 2017 r. o podstawowej opiece zdrowotnej¹ oraz w rozporządzeniu Ministra Zdrowia z dnia 27 listopada 2019 r. w sprawie zakresu zadań lekarza podstawowej opieki zdrowotnej, pielęgniarki podstawowej opieki zdrowotnej i położnej podstawowej opieki zdrowotnej². Jednym z celów podstawowej opieki zdrowotnej jest zapewnienie opieki zdrowotnej nad pacjentem i jego rodziną oraz koordynację tej opieki w systemie ochrony zdrowia. W ramach opieki koordynowanej lekarz POZ integruje, koordynuje lub kontynuuje

---

¹ Dz. U. z 2022 r. poz. 2527.

² Dz. U. z 2019 r. poz. 2335.

działania lecznicze podejmowane w odniesieniu do pacjenta przez innych świadczeniodawców w ramach swoich kompetencji zawodowych, zgodnie z aktualną wiedzą medyczną.

Zaświadczenie o braku przeciwwskazań do przeprowadzenia zabiegu operacyjnego w szpitalu przekracza kompetencje lekarza POZ. Przed wszystkim lekarz POZ może nie dysponować odpowiednią wiedzą czy stan zdrowia pacjenta umożliwi u niego przeprowadzenie zabiegu, w szczególności jeżeli zabieg zalicza się do zabiegów wysokospecjalistycznych. Niemniej jednak nie tylko względy praktyczne uniemożliwiają lekarzowi POZ wystawianie tych zaświadczeń. Wydawanie zaświadczeń przez tych lekarzy musi odbywać się zgodnie z odpowiednimi przepisami. Tymczasem w prawodawstwie brak jest regulacji dotyczącej obowiązku wydania przez lekarza POZ zaświadczenia o braku przeciwwskazań do przeprowadzenia zabiegu operacyjnego w szpitalu. Brak jest również podstawy prawnej do uzależniania wykonania tego zabiegu od wypisania przez lekarza POZ powyższego zaświadczenia.

Wiedza lekarza POZ o pacjencie może być jednak istotna dla realizacji świadczeń zdrowotnych w szpitalu. Podstawowa opieka zdrowotna stanowi co do zasady miejsce pierwszego kontaktu pacjenta z systemem ochrony zdrowia. Zatem, gdy pacjent korzysta ze świadczeń udzielanych w POZ, lekarz ten posiada informacje czy stwierdzono u niego inne choroby, a jeżeli tak, to jakie, jak wyglądał jego dotychczasowy proces leczenia, w tym czy wdrożono odpowiednie leczenie farmakologiczne. Przeprowadzając badanie podmiotowe i przedmiotowe u pacjenta czy też zapoznając się z wynikami badań bądź inną dokumentacją medyczną, lekarz POZ może wystawić zaświadczenie o stanie zdrowia pacjenta. Takie zaświadczenie jest bowiem orzeczeniem o stanie zdrowia pacjenta, o którym mowa w art. 42 ust. 1 ustawy z dnia 5 grudnia 1996 r. o zawodach lekarza i lekarza dentystry³. Zgodnie z tym przepisem lekarz orzeka o stanie zdrowia określonej osoby po uprzednim, osobistym jej zbadaniu lub zbadaniu jej za pośrednictwem systemów teleinformatycznych lub systemów łączności, a także po analizie dostępnej dokumentacji medycznej tej osoby. Zaświadczenie o stanie zdrowia pacjenta może być pomocne chociażby do wdrożenia odpowiedniego leczenia np. okołozabiegowego.

Praca lekarza POZ nie może jednak zastępować pracy lekarza kwalifikującego do zabiegu operacyjnego. Jeżeli pacjent trafia do szpitala, to konsultacje przez zabiegiem powinny

---

³ Dz. U. z 2022 r. poz. 1731, z późn. zm.

wypełnić **zasadę kompleksowości** świadczeń opieki zdrowotnej. Zgodnie z § 8 ust. 1 rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 8 września 2015 r. w sprawie ogólnych warunków umów o udzielanie świadczeń opieki zdrowotnej⁴ świadczeniodawca zapewnia udzielanie świadczeń w sposób kompleksowy obejmujący wykonanie niezbędnych badań, w tym badań laboratoryjnych i diagnostyki obrazowej, oraz procedur medycznych związanych z udzielaniem tych świadczeń.

Podsumowując:

pacjent nie może być „odsyłany” do swojego lekarza POZ, tylko po to, aby lekarz ten wystawił mu zaświadczenie, że może być operowany. **Decyzje o tym czy u pacjenta należy wykonać zabieg operacyjny i czy nie ma żadnych przeciwwskazań do jego przeprowadzenia podejmuje lekarz w ramach szpitalnej opieki zdrowotnej.** Decyzję tą może podjąć w szczególności na podstawie zaświadczenia o stanie zdrowia pacjenta wystawionego przez lekarza POZ, oczywiście pod warunkiem, że od jego wystawienia stan zdrowia nie uległ zmianie. Jednakże jakakolwiek zmiana stanu zdrowia pacjenta nie powinna być powodem do odmowy podjęcia decyzji o kwalifikacji do zabiegu. To na lekarzu ze szpitala ciąży obowiązek zachowania zasad należytej staranności i oceny czy pacjent może być operowany. Powinien on zatem zlecić stosowne badania czy skonsultować pacjenta z innymi lekarzami, tak aby móc podjąć ostateczną decyzję co do zabiegu zgodnie z aktualną wiedzą medyczną.

Z poważaniem
RZECZNIK PRAW PACJENTA
Bartłomiej Chmielowiec

Podpisano elektronicznie

---

⁴ Dz. U. z 2022 r. poz. 787, z późn. zm.